

Zmiany na rynku srebra

Adam Maksymowicz¹

Srebro jest obok złota drugim metalem, który w gospodarczej historii świata pełnił rolę pieniądza. Wartość srebrnych i złotych monet, będących w obiegu, odpowiadała niegdyś ilości zawartego w nich kruszcu. Tylko te dwa metale były podstawą rozliczeń finansowych starożytnych i późniejszych społeczności. Od 1971 r., kiedy pieniądź fiducjarny (papierowy, a obecnie też elektroniczny, przyjmowany na zasadzie zaufania) odszedł od standardu złota, metale te przestały pełnić rolę światowego pieniądza. Od tego czasu stały się one, jak wszystkie inne towary, przedmiotem handlu, który wyznacza ich ceny na zasadzie podaży i popytu.

Do końca średniowiecza relacja ceny złota i srebra miała stały stosunek 1 : 15 (<https://www.jmbullion.com/investing-guide/james/silver-supply>). Przed odkryciem Ameryki światowa produkcja srebra wynosiła ok. 7 mln uncji (196 t). Po tym wydarzeniu sytuacja diametralnie się zmieniła. Wraz z rozwojem techniki poszukiwań i eksploatacji w ciągu następnych 400 lat odnotowano ponad 7-krotny wzrost wydobycia tego kruszcu – do 51 mln uncji (1428 t). W XX w. nastąpił kolejny ponad 5-krotny wzrost średniej rocznej produkcji – do 274 mln uncji (7672 t). W pierwszych latach XXI w. odnotowano kolejne postępy w intensyfikacji wydobywania srebra. W 2017 r. średnia roczna produkcja wynosiła 772 mln uncji i nieznacznie przekraczała 20 tys. t.

Niestabilna pozycja USA na światowym rynku srebra może świadczyć o tym, jak zmieniał się on w ciągu ostatnich 100 lat. W 1915 r. pod względem wydobycia srebra Stany Zjednoczone zajmowały pierwsze miejsce na świecie, uzyskując 75 mln uncji srebra (2100 t), co stanowiło ok. 40% jego światowej produkcji. W 2017 r. wydobycie srebra w tym kraju wyniosło już tylko 34 mln uncji (952 t), co stanowiło zaledwie 4% jego światowej produkcji (St. Angelo, 2017). Rekordowy pod tym względem okazał się rok 2013, kiedy na całym świecie wydobyto ok. 1 mld uncji srebra (28 tys. t). Szacuje się, że w całej historii ludzkości wydobyto 1,5 mln t srebra i 187 tys. t złota. Oznacza to, że na każdą uncję złota przypada 8 uncji srebra (<https://www.jmbullion.com/investing-guide/james/silver-supply>).

PRODUCENCI SREBRA

Od 10 lat największym producentem srebra na świecie jest Meksyk. Głównym ośrodkiem wydobycia tego kruszcu jest w Meksyku region Zacatecas, usytuowany na wysokości 2469 m n.p.m. Znajdują się w nim jedne z największych złóż srebra na świecie, odkryte w 1546 r. przez Hiszpanów. Na początku XVIII w. z okręgu Zacatecas pochodziło 20% światowej produkcji tego metalu (<https://www.history.com/topics/mexico/zacatecas>).

W 2019 r. Meksyk wydobyl 6300 t srebra, tj. o 180 t więcej niż w 2018 r., a eksperci oczekują, że w kolejnych latach uzyska go jeszcze więcej. Najważniejszym konkurentem Meksyku w wydobywaniu srebra jest Peru, które zajmuje pod tym względem drugie miejsce na świecie. W 2019 r. wydobycie srebra w tym kraju wyniosło 3800 t i było mniejsze aniżeli w roku poprzednim, kiedy uzyskano 4160 t. Przyczyniły się do tego strajki i protesty organizowane przez przeciwników rozwoju górnictwa. Ocenia się, że Peru ma największe zasoby srebra, w ilości ok. 120 000 t. Trzecie miejsce, z produkcją 3600 t/rok, zajmują Chiny, które 95% srebra uzyskują jako produkt uboczny z rafinacji rud innych metali. Czwarte miejsce zajmuje Rosja, z roczną produkcją w wysokości 2100 t. Na piątym miejscu jest Polska, która w 2019 r. uzyskała 1700 t srebra. W światowych statystykach odnotowano, że było to o 15% więcej aniżeli w roku poprzednim (Craig, 2020). Zwrócono też uwagę, że jest to mały kraj, który po Peru ma drugie największe zasoby tego metalu na świecie, w ilości ok. 100 000 t. Dalsze miejsca zajmują (Craig, 2020): 6 – Australia (1400 t), 7 – Chile (1370 t), 8 – Boliwia (1200 t), 9 – Argentyna (1200 t) i 10 – USA (980 t).

ARGENTYNA KRAJĄ SREBRA

Jednym z państw o znaczących zasobach srebra i stale zwiększającym się jego wydobyciu jest Argentyna. Według legendy rozpowszechnianej na początku XVI w. przez europejskich odkrywców miały się w niej znajdować góry srebra, a miejscowi Indianie używali tu niegdyś srebrnych naczyń (Mackiewicz, 2020). Dlatego też nazwa tego kraju pochodzi od łacińskiego słowa *argentum* (srebro). Legendarne opowieści o górach srebra dotyczyły doliny Rio de La Plata (Srebrnej Rzeki), która wytycza granicę między Argentyną i Urugwajem. Przy jej ujściu do Oceanu Atlantyckiego leżą obie stolice tych państw – Buenos Aires oraz Montevideo. Hiszpanie szybko zaniechali poszukiwań srebra w Argentynie, gdyż duże złoża tego kruszcu znaleźli w Meksyku, ale nazwa państwa pozostała. Dopiero na przełomie XX i XXI w. krajowe i zagraniczne konsorcja rozpoczęły poszukiwania i eksploatację złóż srebra na skalę przemysłową, przede wszystkim na terenie Patagonii. Jest to półpustynny płaskowyż o powierzchni 673 tys. km² w południowej części kontynentu. Jego proterozoiczne podłoże stanowią granitoidy intruzji staropaleozoicznych i skały metamorficzne, przykryte osadami permsko-mezozoicznymi, przez które przebieły się liczne intruzje mioceńskie. Intruzjom tym towarzyszą żyły o długości nawet kilku kilometrów, wypełnione bogato zmineralizowaną brekcją. Przykładem takiej mineralizacji może być złożo srebra Navidad w środkowej Patagonii, o zasobach ok. 350 mln t rudy zawierającej 125 g Ag/t (ok. 41 tys. t czystego srebra). Potencjał zasobowy odkrytych złóż ocenia się na ok. 100 tys. t Ag (Argentina..., 2020).

¹ Gazeta Obywatelska, ul. Barlickiego 28, 50-324 Wrocław; adam.maksymowicz@op.pl

SREBRO I ZŁOTO

W 1971 r. złoto przestało pełnić rolę kruszcu zabezpieczającego światowy system finansowy, co negatywnie wpłynęło na znaczenie srebra jako metalu uzupełniającego istniejący dotąd złoty parytet walutowy. Banki centralne przestały gromadzić złoto i srebro w celu utrzymania kursu emitowanych walut. Jednak urynkowanie złota pozytywnie wpłynęło na wielkość wydobycia i ceny obu metali. I tak złoto, którego cena przed 1971 r. wynosiła 40 USD za uncję, już rok później kosztowało 58 USD, a cztery lata później 160 USD za uncję (<https://www.macrotrends.net/1333/historical-gold-prices-100-year-chart>).

Odpowiednio do ceny wzrasta wydobycie złota, które jest coraz bardziej opłacalne. Zaznacza się ono z blisko 10-letnim opóźnieniem, wynikającym z czasu poszukiwania złóż i ich eksploatacji. Na tym tle istotna jest wzajemna relacja cen złota i srebra, na co tylko częściowo wpływa proporcja ich podaży na rynku. Okazuje się, że kluczowe znaczenie ma kwestia popytu, który w sytuacjach kryzysowych jest skierowany na złoto. Dlatego w czasach współczesnych stosunek cenowy tych dwóch metali jest również wskaźnikiem kryzysu gospodarczego. Jego wysokość jest zachętą do dokonywania zakupów srebra po najniższej cenie rynkowej. Stosunek srebra do złota w skorupie ziemskiej wynosi 17,5 : 1. W czasach rzymskich oceniano go na 12 : 1. W 1792 r. proporcja ceny złota do srebra została ustalona przez prawo Stanów Zjednoczonych na 15 : 1, co oznaczało, że jedna uncja trojańska złota była warta tyle co 15 uncji srebra. Podobne relacje obowiązywały w Europie. Jednak średni stosunek ceny złota do srebra w XX w. wynosił 47 : 1. W ciągu ostatnich 20 lat w skali globalnej wynosił on ok. 60 : 1. Tym samym bieżący wskaźnik 85 : 1 jest historycznie bardzo wysoki i prawie o 60% wyższy od średniej z ostatnich 20 lat. Relacje te sygnalizują, że srebro jest obecnie wyjątkowo niedowartościowane w stosunku do złota (Hamlin, 2018). W latach 2018–2020, kiedy złoto kosztowało ok. 1400 USD za uncję a srebro ok. 14 USD, proporcje te zmieniły się jeszcze bardziej, osiągając wartość 100 : 1. Na początku 2020 r. stosunek ten wynosił aż 127 : 1, ale już w marcu zmniejszył się do 78 : 1. Prawdopodobnie wobec narastającego popytu proporcja ta będzie zmierzać w kierunku średniej historycznej, tj. 55 : 1 (Mills, 2020).

PODAŻ I POPYT

Od 2016 r. produkcja srebra zmniejszyła się w skali 1–2% rocznie, przez co w ciągu ostatnich 4 lat nastąpił spadek dostaw srebra na rynek o 7,5%. I chociaż w 2019 r. światowy popyt na srebro nieznacznie wzrósł, osiągając 991,8 mln uncji, to jednak podaż kopalni wynosiła 836,5 mln uncji, co świadczy o rosnącej rozbieżności, która może spowodować wzrost cen srebra. Rynkowym uzupełnieniem sektora wydobycia jest recykling. Z tego źródła w 2019 r. pochodziło 169 mln uncji, czyli ok. 20% jego górniczej produkcji. Prawdopodobnie w najbliższych latach popyt na srebro będzie wyższy od podaży. Przemawia za tym rozwój nowoczesnych technologii związanych zarówno z informatyką, jak i zieloną energią. Ta ostanina tylko do konstrukcji pojedynczego panelu fotowoltaicznego wymaga 20 g srebra. Technologia pozyskiwania energii słonecznej odpowiada

obecnie za 13% zapotrzebowania przemysłu na srebro. Przewiduje się, że od 2019 r. w ciągu sześciu lat nastąpi podwojenie ilości energii dostarczanej z tego źródła. W tej też proporcji ma wzrastać zapotrzebowanie tego przemysłu na srebro. Kolejnym dużym motorem popytu na srebro ma być rozwój technologii 5G do przesyłania danych internetowych. Wśród komponentów wymagających dodatku srebra są chipy półprzewodnikowe, okablowanie, systemy mikroelektromechaniczne i urządzenia obsługujące Internet. Do 2025 r. zapotrzebowanie tej branży na srebro ma wzrosnąć ponad dwukrotnie, z obecnych 7,5 mln uncji do 16 mln uncji. Jednak obecnie zauważalny jest spadek popytu na srebro związany z mniejszą aktywnością gospodarczą wywołaną pandemią (Mills, 2020).

DALSZE ZMIANY NA RYNKU SREBRA

Okazuje się, że zmniejszenie podaży srebra znacznie przewyższa zmniejszenie popytu, ponieważ najwięksi jego producenci (zarówno Meksyk, jak i Peru) obniżyli inwestycje górnicze o dziesiątki miliardów USD. W związku z tym od 2020 r. rynek srebra jest deficytowy. Sytuacja ta potwierdza prognozowany spadek wydobycia w Ameryce Łacińskiej o 13% oraz na świecie o 7,2%. Towarzyszy temu wzrost zapotrzebowania na srebro o 12%. Z tego powodu wzrost cen srebra znacznie wyprzedza wzrost cen złota, przynosząc inwestorom zwiększone zyski. Nie wykluczone jest, że w 2021 r. cena srebra osiągnie 50, a nawet 100 USD za uncję. Znaczący wpływ na wzrost ceny srebra ma zaostrzająca się sytuacja polityczna oraz związane z nią inwestycje militarne, infrastrukturalne i technologiczne, jakie zostaną podjęte zarówno w USA, jak i w Chinach (Bromby, 2020).

Zawirowania na rynku surowców powodują, że dużym powodzeniem cieszą się srebrne monety bite przez banki, nabywane przez prywatnych inwestorów. Jednym z powodów ich popularności jest postępująca inflacja wszystkich walut, związana ze zwiększonym drukiem papierowego pieniądza. Srebrna moneta nie podlega inflacji i zachowuje stałą wartość, a w sytuacjach kryzysowych może pełnić rolę waluty wymiennej. Srebro jest pod tym względem bardziej cenione od złota, ponieważ jest ono dużo łatwiej i w większych ilościach nabywane aniżeli złoto oraz bezpieczniej od niego przechowywane (Rickards, 2020).

LITERATURA

- ARGENTINA: geological potential attracts mining investment. Panorama Minero, 10.03.2020 r.; <https://panorama-minero.com/ediciones-panorama-minero/argentina-geological-potential-attracts-mining-investment>
- BROMBY R. 2020 – Silver price set to soar according to Citi and Goldman Sachs. Small Caps, 23.10.2020 r.
- CRAIG A. 2020 – These 10 Countries Have the Highest Silver Production. Investpedia, 8.03.2020 r.
- HAMLIN J. 2018 – Gold-To-Silver Ratio Spikes To Highest Level In 27 Years. Seeking Alpha, 11.08.2018 r.; <https://seekingalpha.com/article/4205481-gold-to-silver-ratio-spikes-to-highest-level-in-27-years>
- <http://www.minproc.pwr.wroc.pl/materialy/dydaktyka/mp/Ag.pdf>
- <https://www.history.com/topics/mexico/zacatecas>
- <https://www.jmbullion.com/investing-guide/james/silver-supply>
- <https://www.macrotrends.net/1333/historical-gold-prices-100-year-chart>
- MACKIEWICZ A. 2020 – Argentynski elementarz. Polska – Portal Promocji Eksportu, 27.07.2020 r.
- MILLS R. 2020 – Silver Market. Ahead of the Herd.com, 17.10.2020 r.
- RICKARDS J. 2020 – Silver Could Explode Within Weeks. Daily Rickoning, 23.10.2020 r.
- ST. ANGELO S. 2017 – World Silver Production: 3 Charts You Won't See Anywhere Else. Money Metals Exchange, 18.12. 2017 r.